

Naturskyddsföreningen i Nordanstig

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2002

År 2002 har, som de senaste åren, präglats av fortsatt arbete att göra föreningen mer aktiv och synlig. Vi har på olika sätt spridit kunskap om och arbetat för skydd av natur och miljö i Nordanstigs kommun.

1 PROGRAMVERKSAMHETEN

I syfte att sprida kunskap om och öka intresset för föreningens verksamhet har flertalet programaktiviteter för medlemmarna även utannonserats offentligt vilket lett till bra besöksantal. Vi har då också passat på att informera om föreningens verksamhet och därigenom fått en del nya medlemmar.

3 februari – Björn Bäck berättar och visar bilder

C:a 25 personer infann sig till Församlingshemmet i Bergsjö och programmet ”**Galapagos, Amazonas, Påskön m.m.**” Björn Bäck från Stocka visade bilder och berättade från sin tid när han på slutet av 1970-talet arbetade ombord på ett kryssningsfartyg. Vi fick se Galapagos fregattfåglar och övrig fauna och flora därifrån. Vi såg bilder från en segling längs Amazonfloden och slutligen från Påskön varifrån vi bl a fick veta mer om mysteriet med öns gigantiska stenfigurer.

24 februari – Årsmöte

Årsmötet hos Bergmanplast i Bäling, Jättedal lockade ett tiotal medlemmar. Förutom de vanliga punkterna på dagordningen lyssande vi på ugglelåten på band inför ugglevandringen i mars samt arrangerade en enkel fågellättestävling.

1 mars – Uggleutflykt

Den traditionella uggleutflykten gick även den här gången från Norromå mot Frästavallen i Gnarp. 25 personer kom – nytt deltagarrekord ! En pärluggla hördes precis i början av vandringen på långt håll. Men sedan var det tyst under hela vandringen till den efterlängtade brasan, fikaten och korvgrillningen i skogens djup i mänskenet. En mycket gemytlig kväll ! Fikat, grillkorven och den allmänna trevliga gemenskapen suddade bort saknaden efter fler ugglehoanden.

8 april – Fågelholkstillverkning

Fågelholkstillverkningen i Backens skolas slöjdsal i Harmånger lockade c:a 20 deltagare, både unga och gamla, som snickrade ihop ett 50-tal holkar i olika storlekar, huvudsakligen för mesar och starar. Även en fladdermusholk gjordes ! Både deltagarantal och holkantal är nytt rekord ! Att det blev så många holkar bör vi tacka Torsten Hansson för. Han hade i förväg sågat till virket så att det bara var att spika ihop det. Tjärnviks Trä och Forsa trä skänkte virket vilket vi tackar särskilt för.

april-maj – Orrspel

Orrspel på en myr i sydvästra Gnarp: Från Sven Normans orrkoja, som var bemannad fyra nätter, kunde tio orrtuppar spel beskådas. Enstaka besök av orrhöna sågs också och förhöjde stämningen på spelet. En av nätterna övernattade även två tranor runt kojans bland orrarna och även längre västerut på myren övernattade tranor, som hördes vida omkring.

15 maj – Fågelvandring i Strömsbruk

Den traditionella fågelvandringen i Strömsbruk lockade ett 25-tal intresserade under ledning av Per-Ivar Persson, Owe Nygren och Lars Norman. Vi samarbetade med Hudiksvallsregionens Fågelklubb och Friluftsförbundet. Vi följde det natursköna området längs Harmångersån mot Ornskarpen där bl a rödhake, koltrast och lövsångare hördes. Ute i havet sågs bl a tobisgrissla, ejder, svärta och bläsand. Av fåtalet vidare sågs roska och strandkata.

9 juni – De vilda blommornas dag

Ett 30-tal besökare kom till arrangemanget "De vildas blommornas dag". Göran Törnqvist lotsade deltagarna runt på den vackra Västansjövallen i Gnarp i det varma och soliga vädret. Han berättade mycket kunnigt för de intresserade deltagarna om några av de 130-tal växter han registrerat här. Nu sågs t ex backnejlika, blåsuga, ängsklocka, backruta m fl. Göran berättade också om de gamla fåbodvallarnas betydelse för dessa växter, en kultur som är värd att bevara bl a för växternas skull.

7 juli – Ängsslåtter i Rigberg

Fjorton slåtterentusiaster (nytt rekord !) samlades för tionde året till vår årliga ängsslåtter i Rigberg, Hassela. Till årets slåtter testade vi för första gången en slåtterbalk med så gott resultat att vi senare köpte den. Sven Norman inledde med att berätta lite om den tidigare gårdens historia. Göran Törnqvist berättade om områdets växter (c:a 85 arter) och betonade vår slåtters betydelse för deras överlevnad och visade oss bl.a. fjälltimotej, fjällgröe, brudsporrar, grönkulla, nattviol, låsbräken och massor med kattfot. Områdets karaktärsväxt, fältgentianan, blommar sent här. Vid ett besök i mitten av september sågs ett flertal bestånd både i blom och i knopp. Dagen avslutades med mat och fika på närliggande Ersk-Matsgården.

17 augusti – Hälsingetinget

Vid det EU-stödda Hälsingetinget med allehanda aktiviteter i Bergsjöparken medverkade vi med ett tält med diverse utställningsmaterial, böcker och broschyrer m m om Naturskyddsföreningen samt foton från naturen i vår kommun. Tyvärr var Hälsingetinget inte särskilt välbesökt men vi fick ändå en del nöjda besökare. Bl a kom Ol-Torgs Kajsa och spelade på fiol sin hyllning till Hästmyrberget, som hon p g a sjukdom tyvärr inte kunde framföra i samband med invigningen av naturreservatet där i maj 2001.

14 september – Svampdag

För andra året anordnade vi vår svampdag i samarbete med Ersk-Matsgården Hassela. Ca 20 deltagare kom trots skriande svampbrist p g a den torra sommaren och trots många regnskurar. Svampkonsulenten Annika Eriksson från Ljusdal berättade livfullt och mycket kunnigt bl a om olika svampars mer eller mindre lämplighet som föda. Sedan gav vi oss ut i omgivningen och plockade av de fåtal svampar som trots allt fanns. De gick sedan igenom av Annika. Ersk-Matsgårdens Boerje Bohlin svarade för det lekamliga i form av fika och en utsökt delikat svampsoppa.

13 okt – Samerna i Hälsingland

Till arrangemanget "Samerna i Hälsingland" i Jättendals GT-gård kom c:a 30 besökare. Vanja Torkelsson, sameflicka från Tännäs sameby, numera bosatt i Söderhamn, berättade initierat om ett forskningsprojekt kring samerna i Hälsingland. Bl a berättade hon om de tidigare bofasta samerna i våra trakter och sockenlappar, samiska traditoner och historia m m. Dessutom visades en film om samerna i Tännäs sameby, som gjorts för TV i Frankrike och där visats ett flertal gånger.

17 nov – Naturfilmkväll

Årets sista arrangemang var en naturfilmkväll på Bygdegården i Gnarp. C:a 35 personer kom. På skärmar hade vi satt upp naturfoton tagna av Torsten Hansson och Sven Norman. Berndt Persson från Hudiksvall visade tre naturfilmer: Först en film om fotografen Hilding Mickelsson, som berättade om sina naturfoton med insprängda filmbilder av Berndt. Därefter visade han en kort film om Roger Hedmans och Sven Normans tjäderleksupplevelser och avslutade med filmen "Drömmen om sagoskogen" som beskriver Berndts barnbarn Viktorias drömmar och upplevelser i gammelskogen. Sammantaget en myclet uppskattad och givande kväll !

2 FÖRENINGsutveckling

Arbetet att göra föreningen mera synlig och känd har fortsatt på ungefär samma sätt som de senaste tre åren. Bl a har vi vid **programarrangemang** informerat om vår verksamhet, **tillhandahållit broschyrer och flygblad m m**. I slutet av januari utdelades i Gnarp på försök ett **informationsblad** om föreningen, vilket ledde till några nya medlemmar där. Senare under året har vi därför tagit fram manuskript för en **ny informationsfolder i färg**, som avses utdelas till alla hushåll i Nordanstig i början av år 2003. I **massmedia** har våra arrangemang och övriga verksamhet under år 2002 omnämnts i hela 35 artiklar/inslag (nytt rekord !)

Vår hemsida har hållits aktuell av vår hemsidesansvarige Stefan Haglund och vi har haft över 1000 besök !

Till Svenska Naturskyddsföreningens Riksstämma 2002 bidrog vi med en **motion** med förslag till åtgärder för att stödja kretsarnas arbete **för att behålla och nyrekrytera medlemmar och utveckla föreningsarbetet**. Motionen bifölls och det återstår nu att se hur våra förslag tas till vara.

3 STUDIECIRKEL

Vårens studiecirkel, "Fåglar i vår närhet" i Strömsbruk i samarbete med Friluftsrådet lockade ett dussintal deltagare. Ledare var Lars och Sven Norman. Deltagarna fick bl a lära sig att känna igen några vanliga fågelarter till läte och utseende, först genom bilder och fågelskivor men senare under våren även genom vandringar ute i det fria. Cirkeln avslutades en tidig majmorgon i det natursköna Holm längs Harmångersån.

4 NATUR- och MILJÖSKYDDSFÖRFRÅGOR

Vi har bl a i följande fall medverkat och/eller lämnat synpunkter på frågor om natur och miljö i Nordanstig:

- a) **Klasudden i Sörfjärden, Gnarp**: Nordanstigs Kommun beslutade trots vår och Länsstyrelsens m fl avstyrkan om byggnadsplan för exploatering av bl a åtta tomter inom område med strandskydd och av riksintresse för naturvården. Vårt länsförbund och fem andra överklagade beslutet, som upphävdes av Länsstyrelsen i december. Nordanstigs Kommun överklagade senare i december Länsstyrelsens beslut varför frågan ännu inte är definitivt avgjord. Med tanke på Miljöbalkens strandskyddsbestämmelser bedömer vi dock att kommunens planer inte kommer att få genomföras
- b) Med anledning av att Nordanstigs Kommun lämnat positivt förhandsbesked till en privatperson för planläggning av **nybebyggelse inom strandskyddat område** erinrade vi i januari kommunen om Miljöbalkens bestämmelser och vad som gäller för beviljande av eventuella dispenser. Vi bedömde att det fanns risk för att personen i fråga skulle vilseledas att bekosta en planläggning som vid en eventuell överklagan skulle kunna stoppas
- c) Två personer med planer på en mindre **campingplats längs Nordanstigskusten** inbjöd oss i maj för samråd och synpunkter ur naturskyddssynpunkt
- d) Vi har medverkat med råd och synpunkter till **Holms Kultur- och fornminnesförening** inför en röjning för att framhäva fornlämningar i området. Vi har även beslutat att samarbeta med denna förening för en fågel- och växtinventering i området. Förhoppningsvis kan området bli ett kultur- och naturreservat
- e) **Samrådsmöte om klövviltstammarna**: Vi har deltagit i ett möte med Jägarorganisationerna där vi bl.a. informerats om älgstammen och älgjaksfrågor m m och givits möjligheter till synpunkter

- f) I augusti deltog vi tillsammans med en representant för Länsstyrelsen i Mellanskogs **naturvårdsdag i Älvåsens** nya naturreservat med totalt 30-talet deltagande markägare. Vi tittade bl a på det sällsynta långskägget och gavs möjligheter att diskutera och framföra vår syn på naturvård i skogsbruket. Vi vandrade sedan vidare till Stuthällan där alla bjöds på kaffe och grillkorv
- g) I juni medverkade vi i ett möte på temat "**Lokalt utvecklingsprogram för östra Nordanstig**" med bl a företrädare för Nordanstigs Kommun. Programmet syftar till att med EU-stöd utveckla Nordanstigs östra kommundelar. Vi ser det som vår uppgift att bidra med synpunkter ur natur- och miljöskyddsaspekt på de kommande utvecklingsförslagen
- h) Vi har varit inbjudna och i maj deltagit i ett möte med den ideella föreningen "**Leder i Hälsingland**", som bildats för att samordna och utveckla turismnäringen med inriktning på naturturism i Hälsingland
- i) I oktober fick vi från Länsstyrelsen ett förslag om bildande av **Bodåsens naturreservat** (i Kytte, Bergsjö.) Områdets höga naturvärden upptäcktes av oss år 1991 och inventerades senare. Äntligen ser således vårt arbete ut att ge resultat. Vi har givetvis med glädje tillstyrkt Länsstyrelsens förslag
- j) I oktober framförde vi synpunkter på de negativa effekter på faunan (bl a rödlistade arter) som blir den långsiktiga följd av **Stocka kraftverks återstart**. Här pågår förhandlingar mellan Fiskevårdsområdet, Nordanstigs Kommun och kraftverksägaren Fortum och det finns goda förhoppningar om en lösning som bevarar naturvärdena
- k) För den pågående **utbyggnaden av det mobila telenätet** (3 G) har bygglov sökts för c:a tjugo master i Nordanstig. Vi har granskat kartskisser och besökt flera av de föreslagna platserna och lämnat synpunkter till Nordanstigs Kommun. Vi har bl a påpekat den oklara situation som råder beträffande strålningseffekterna och framfört att dessa borde klargöras innan bygglov beviljas
- l) Med anledning av **Holmen Skog AB:s planerade avverkning** i ett ur rekreations- och naturvårdssynpunkt intressant område i Hassela framförde vi en vädjan om att i första hand avstå avverkning i området, i andra hand att ta större hänsyn än planerat. Vi lyckades inte "nä ända fram" men resultatet blev att man reducerade avverkningen något (således en viss framgång) m) Vi uppmärksammades i sommar på en förestående skogsavverkning i ett område i Nordanstig där vi vid ett besök bedömde att tillräcklig hänsyn bl a till natur och kulturlämningar inte skulle komma att tas. Efter kontakter med berörda myndigheter är avverkningen t v uppskjuten i avvaktan på **eventuell naturreservatsbildning**
- n) Willy Karelius har varit aktiv berguvsuppfödare för Stiftelsen **Berguv Nord** (ett projekt för att rädda berguvsbeståndet)
- o) Torsten Hansson har varit aktiv i **Projekt Lom**, som studerar lommens överlevnadsvillkor

5 MILJÖPRISET

Föreningens årliga miljöpris utdelades i december, nu för tredje gången. Priset gick till Sven Bergman i Båling, Jättendal som i c:a 25 år arbetat för att förhindra igenväxning av Bålingsjön. Priset utdelades med följande motivering:

"Sven Bergman har genom mångåriga och helt ideella insatser med vassröjning förhindrat en tidigare långt gången igenväxning av Bålingsjön. Hans uppoffrande arbete och genuina engagemang har lett till återskapande av den öppna sjön mitt i det mycket natursköna kulturlandskapet".

Pristagaren förärdades diplom, en glasuggla och en bok.

6 MEDLEMSUTVECKLING

2002-12-31 hade vi 250 medlemmar vilket är nytt rekord och 58 fler (30 %) än under år 2001 ! Totalt i landet fanns då c:a 166 000, en ökning med c:a 23 000 (16 %) från år 2001. Ökningen beror till största delen på att vi fått många fler familjemedlemmar, en följd av det nya medlemsavgiftssystemet inför 2001 där det f n kostar endast 60 kr extra att ansluta valfritt antal personer i familjen som medlemmar. I Nordanstig har både antalet fullbetalande medlemmar och familjemedlemmar ökat. Ökningen hos oss är också procentuellt sett nästan dubbelt så stor som riksgenomsnittet. Vi är mycket glada över detta och att vi återigen lyckats öka antalet medlemmar, den här gången dessutom rejält ! Kanske börjar vår sedan några år tillbaka medvetet ökade synlighet och verksamhet att ge effekt ! Vi hälsar alla nya medlemmar hjärtligt välkomna till oss och hoppas också på att en del av er kommer att jobba aktivt i föreningen !

7 STYRELSEN

Under året har sex styrelsemöten hållits. Därtill har delar av styrelsen träffats bl a vid programaktiviteter och telefonkontakter m m. Två av styrelsemötena har kombinerats med kompetenshöjande studiebesök:

- a) Mötet i mars förlades till Energibanken i Jättendal där vi fick ingående information av Mats Andersson om bl a solceller som energikälla, energirådgivning m m
- b) I oktober förlades styrelsemötet till Harmångersån i Strömsbruk där vi av Fiskeområdets ordförande Åke Andersson delgavs värdefulla kunskaper om fisk och fiske och den undersökning av bottefauna m m som gjorts i ån och som påvisat mycket höga naturvärden i ån

Styrelsen har bestått av följande personer:

Sven Norman (ordförande)
Willy Karelius (vice ordförande)
Ragnar Svensson (sekreterare)
Lars Norman (kassör)
Stefan Haglund (hemsidesansvarig)
Torsten Hansson (ledamot.)

Lennart Fors och **Eva Norbäck** har varit suppleanter.

Sven Norman ingår även i Länsförbundets styrelse som sekreterare samt informations- och PR-ansvarig.

8 AVSLUTNINGSD

Vi kan se tillbaka på ännu ett aktivt år. Trots den tyvärr alltför begränsade skaran aktiva medlemmar har vi haft en omfattande, bred och utåtriktad verksamhet. Vi tror oss ha kunnat sprida en hel del kunskap och information dels om föreningens verksamhet, dels om natur och miljö i vår kommun. Vi tror oss vara en tillgång för det viktiga naturskydds- och miljöarbetet i vår kommun. Trots våra ansträngningar har vi inte lyckats få fler aktiva medlemmar vilket vi självfallet inte är nöjda med. Vi har ökat vår medlemsskara rejält och förhoppningsvis finns det därför nu större **möjligheter att få fler aktiva**. Vi vill dock ha ännu fler medlemmar, gärna ungdomar. Kom gärna med förslag och idéer !

Styrelsen